

Borlänge den 4 januari 2021

Till

i.remissvar@regeringskansliet.se

annica.liljedahl@regeringskansliet.se

Remissvar I 2020/02448 angående fusk vid förarprov och illegal körkortsutbildning från Sveriges MotorCyklister

Sveriges MotorCyklister, SMC, har getts möjlighet att besvara remissen rörande Transportstyrelsens redovisning av åtgärder för att minimera fusk vid förarprov och verksamheten i svarta trafikskolor.

Sammanfattning

Det är mycket bra att Transportstyrelsen föreslår ett samlat paket av åtgärder för att motverka fusk vid förarprov och illegal utbildning. Alla dessa åtgärder kommer sammantaget att göra skillnad vilket inte sker om de kommer var för sig under en lång tid. Samtidigt måste denna typ av brott prioriteras av polis och åklagare. De som fuskar och/eller bedriver illegala trafikskolor måste utredas, åtalas och behandlas i domstol, annars får inte förändringarna någon effekt. SMC anser att samtliga åtgärder utom en är genomtänkta och relevanta. Den åtgärd som bör revideras är avslutande av handledarskap. SMC anser att ett handledarskap ska upphöra då en körkortstagare godkänns vid körprov, istället för fem år efter godkännandet. SMC:s svar på förslagen redovisas under respektive rubrik.

Antal elever som en handledare får övningsköra med begränsas till högst fem samtidigt

Detta är den enda del där SMC har en annan uppfattning och ett annat förslag än Transportstyrelsen. Detta förslag riskerar nämligen att försämra möjligheten till mängdträning vilket i sin tur kan minska godkännandegraden i körprov och försämra trafiksäkerheten.

Transportstyrelsen föreslår att uppgiften gallras fem år efter att godkännandet upphörde och bedömer att ändringen inte skapar problem för den enskilde samt att antalet undantagsärenden kan öka något.

SMC håller med om att det är rimligt att sänka från 15 till fem godkännanden för en handledare för att minimera illegal trafikskoleverksamhet. Men, det är inte rimligt att ett handledarskap finns kvar fem år efter godkänt körprov. En förälder med flera barn kan drabbas. Men, vid privat övningskörning för motorcykel är det inte alltid föräldrar som är handledare. En förklaring är att genomsnittsåldern på en elev som tar A-kort är 35 år. Inom MC-kretsar och klubbar är det istället vanligt att man handleder en-två kompisar, kollegor eller klubbmedlemmar per år. Det blir också allt vanligare att man söker handledare via sociala media. Att ställa upp som handledare vid privat övningskörning är något som SMC uppmuntrar eftersom det möjliggör mängdträning i kombination med utbildning i trafikskola. SMC erbjuder också elever och handledare gemensamt deltagande i grundkurser för att skapa säkrare förare. I all information från SMC påtalas att detta ska ske utan ekonomisk ersättning.

Det finns samtidigt ett annat okänt problem. Alla som var handledare vid privat övningskörning före 1 februari 2012 finns fortfarande kvar i Vägtrafikregistret som handledare. Det finns inget formulär på hemsidan som kan användas för att avsluta detta. Det finns ingen information på hemsidan eller någon databas där man kan ta reda på vem/vilka som man är handledare åt. Varje person som varit handledare före 2012 måste ringa Transportstyrelsen som då frågar om personnummer på de personer man var handledare för. För att avsluta ett sådant handledarskap, som de flesta inte är medvetna om, ska man skriva ett brev till Transportstyrelsen, 701 97 ÖREBRO. Myndigheten skickar ett beslut om att handledarskapet avslutats hem till handledaren via brev (se bilaga).

Sveriges MotorCyklister

Gamla Tunavägen 30, 784 60 Borlänge
0243-669 70
www.svmc.se

Sveriges MotorCyklister

Flera medlemmar har kontaktat SMC då man vill att handledarskap ska kunna avslutas på egen begäran. SMC håller med om att detta inte är förenligt med begränsning för att stoppa svarta trafikskolor. SMC kommer därför att informera om frågan och be medlemmarna att dels lära känna personen man ska bli handledare för innan ansökan skickas in, dels avsluta handledarskapet genom att helt enkelt sluta övningsköra med eleven.

SMC föreslår att godkännande av handledare avslutas i samband med att eleven godkänns i körprov och inte vid gallring fem år efter godkännandet. Om handledaren har ett godkännande för flera behörigheter gäller istället fem år efter godkänd högsta behörighet alternativt på elevens egen begäran.

SMC föreslår också att en inventering görs av alla handledarskap som återstår sedan tiden före 1 februari 2012. Samtliga handledarskap där eleverna erhållit körkort bör avslutas omgående.

Intygandeförfarande i samband med alla typer av kunskapsprov som utförs vid Trafikverket

SMC anser att detta är en enkel och effektiv åtgärd för att minska fuskets tillsammans med övriga föreslagna åtgärder.

Den som fuskar, erbjuder otillbörlig förmån, hotar, bråkar eller stör får stängas av från prov i upp till två år

Det är självklart att fusk, mutor, hot och störningar i samband med förarprov ska leda till konsekvenser för både den enskilde som gör sig skyldig till detta och hans/hennes medhjälpare. SMC anser att både fängelse, böter och avstängning i upp till två år är rimliga påföljder för detta men att avstängningstiden måste stå i proportion till vad den enskilde gjort sig skyldig till. Det är också rimligt att den tvååriga avstängningen inte går att överklaga.

Bättre information om sanktionsmöjligheter

Information om konsekvenser av att fuska, hota, muta eller störa är en mycket viktig del av förslaget. Transportstyrelsen avser att göra detta i samarbete med Trafikverket. Detta kommer även SMC att göra genom hemsida, medlemstidning och sociala media.

Det är viktigt att informationen sker på flera språk, även för de som tar A-kort eftersom många av dem som ertappas av Trafikverket Förarprov har bristande svenskakunskaper. Kunskapsprov för A-elever finns idag bara på svenska.

Kameror i fordon som används vid körprov och begränsning av tillåtna provfordon för behörighet B

SMC har inget emot att kameror används vid körprov. Det finns även andra skäl att använda kamera vid körprov, till exempel för att få en mer objektiv bedömning av körprovet och i efterhand kunna bedöma om beslut att underkänna körningen var felaktig. Detta kan var ett stöd för alla parter; elever, förarprovare, lärare och handledare och är något SMC gärna skulle se användas vid körprov A.

SMC har inget att invända emot att endast provfordon B från godkänd trafikskola eller Trafikverket får användas vid körprov. För MC-elever som inte går i trafikskola finns inget alternativ till egen MC vid körprov eftersom Trafikverket hyr inte ut motorcyklar.

Intygandeförfarande och sanktionsmöjligheter kopplade till rapportering av genomförd utbildning

Det är upprörande att trafikskolor felaktigt rapporterar att elever godkänts vid utbildning. SMC anser att Transportstyrelsens förslag om intygande/ansvarsbestämmelse/information om företagsbot samt tidsbegränsning av rapportering är bra. SMC hoppas att höga företagsbot kommer att bli verklighet för att minska den illegala trafikskoleverksamheten som omsätter stora summor årligen vilket också ökar trafiksäkerheten.

Krav på att medföra identitetshandling vid övningskörning

Idag krävs i samband med övningskörning att endast handledaren har med sitt körkort och bevis om godkännande, medan eleven varken behöver legitimation eller bevis om körkortstillstånd. SMC instämmer i Transportstyrelsens förslag om att även eleverna måste ha en ID-handling samt att brott ska leda till böter. Detta är också något SMC kan informera om i alla kanaler.

Skärpt straffskala vid överträdelser av lagar som rör trafikskolor och andra utbildare

SMC håller med Transportstyrelsen om att dagens lagstiftning är inkonsekvent och att påföljderna för illegala trafikskolor och andra utbildare inte är tillräckligt kännbar. SMC anser att en skärpning som kan ge upp till två års fängelse är rimlig.

Polisen får direktåtkomst till fler av Transportstyrelsens uppgifter

Polismyndigheten har framfört önskemål om direktåtkomst till uppgifter om trafiklärare och tillstånd. SMC håller med Transportstyrelsen om att det är rimligt att polisen ska kunna göra den typen av kontroller för att stoppa illegal trafikskoleverksamhet. Tekniska lösningar för direktåtkomst till sådana uppgifter bör påskyndas. Samtidigt finns ett behov av fler poliser ute i trafiken för att minska alla slags allvarliga trafikbrott.

Ändrad hantering av provtagares tillhörigheter vid provtillfället

Utredningen innehåller ett antal förslag, till exempel att Trafikverket får laglig rätt att kräva att provdeltagare passerar kontroll med metalldetektorbåge, kroppsvisitation, möjlighet att använda radiovågsdetektor under prov för att hitta provtagare som har med sig dolda otillåtna hjälpmedel för att klara kunskapsprovet och för att förhindra att de som samlar information om prov med hjälp av dold kamera eller liknande för att sälja svar.

Det låter helt otroligt för SMC att detta ska behövas men självklart bör man stoppa fusket så långt det är möjligt. Om detta är en lösning för att stoppa fusket är åtgärderna rimliga.

Trafikverket har föreslagit att biometriska data ska tas vid första provtillfället och sedan följa personen genom hela körkortsprocessen för att verifiera att rätt person infinner sig till prov och eventuella omprov. Detta ska utredas vidare. SMC ställer sig bakom denna typ av åtgärd för att stävja fusket.

För SMC

Jesper Christensen
Generalsekreterare
E-post: jesper.christensen@svmc.se
Tel: 070-557 75 00

Maria Nordqvist
Politisk sekreterare
E-post: maria.nordqvist@svmc.se
Tel: 070-538 39 38

Bilaga: Beslut om avslutat handledarskap för Maria Nordqvist där beslut togs före 1 februari 2012

